

Radimo posao iz prošlosti, za budućnost

- Lokacija Starčeva nosi u sebi magiju koju ni ubrzana “modernizacija” nije uspela da poremeti. Starčevačka civilizacija je pružile svoje korene ka Vinči. U budućnosti, iz pravca Vinče ka nama će biti pružen novi most. Istorija je točak sa bezbroj ponavljanja.

Kako ste zamislili da izgleda Neolitsko Starčevo?

Arheološki park Neolitsko Starčevo trebalo bi da bude veza između prošlosti i budućnosti Starčeva. Takođe, trebalo bi da omogući i prosperitet Pančeva, kao i da otvori mogućnost za razvoj specifičnih oblika turizma u Vojvodini i Srbiji. Na početku našeg razgovora želeo bih da istaknem da projekat Neolitskog Starčeva nije na prvom mestu projektantsko - građevinski poduhvat. Čineći pionirske korake u promeni načina na koji se gleda na kulturnu baštinu, mi smo u Starčevu “invertovali” proces zaštite kulturnog nasleđa i središnju tačku postavili žitelje lokalne zajednice. Njihov legitimni interes da upoznaju bogatstvo koje im je na dohvat ruke, da artikulišu i u okvirima društvene prakse ostvare svoje interese. Može li Starčevo biti centar specifične ponude u okvirima naše pokrajine? Svakako da može! Možemo li iz vizure Starčeva, na metropolu kakva je Beograd gledati kao na potencijalno tržište naših usluga? Svakako! Garant takve pozicije pre svega je otvorenost projekta koja omogućava angažovanje najšire javnosti. A ako se Vaše pitanje o izgledu Neolitskog Starčeva odnosilo na uređenje prostora na sadašnjem pašnjaku, mogu vam reći sledeće: prostor od 38 hektara opredeljen prostornim planom Grada, biće uređen po najvišim standardima u oblasti heritadž turizma. Upravna zgrada Muzeja na 1000 kvadratnih metara, sa još 2000 kvadratnih metara pratećih i uslužnih sadržaja, biće izgrađena kao poluukopana struktura, pasuljastog oblika, sa travantim krovom koji će biti omaž nekadašnjim graditeljima i njihovom odnosu prema prirodi. U tom smislu, i karakterističan krovni pokrivač podsćaće na činjenicu da su naši preci u Starčevu bili među prvima koji su raspakovali “neolitski paket” znanja iz oblasti gajenja žitarica i uzgoja domaćih životinja. Na prostoru parka predviđena je i izgradnja replike neolitskog naselja, kampa, bungalovskog naselja, heliodroma... Na prikazima možete uočiti geometrijske šare na prostoru budućeg parka. To će biti zone sa ozdravljenom vegetacijom, primerima biocena kroz vekove koji će kroz vizuelne forme starčevačke umetnosti, učestvovati realizaciji koncepta lend-arta, umetnosti krajolika. Razlog za postavku takvih formi je činjenica da se veliki broj turista za destinacije svojih putovanja odlučuje na osnovu pregledavanja satelitskih snimaka na gugl ertu i gugl mepu.

Da li postoji ideja kako da se to realizuje finansijski?

- Relizacija celog projekta predviđena je u fazama. Prva faza, koju čine edukacija u okvirima lokalne zajednice i izrada projektne dokumentacije za muzejski deo upravne zgrade, već je u realizaciji. U finansijskom smislu, ona je potpomognuta srestvima Grada Pančeva i Sekretarijata za kulturu AP Vojvodine. Dobijanjem statusa kandidata za našu zemlju, otvorena je mogućnost ostvarivanja finansijskih linija iz predpristupnih fondova. Ne treba zaboraviti ni našeg moćnog suseda, NIS, iza koga stoji ekonomija Rusije u stalnom usponu. Naš zadatak je da budemo brzi,

jasni i precizni. Samo takvim odnosom možemo se nadati ostvarenju partnerskih odnosa.

U Starčevu je prošle godine potpisana povelja o bratimljenju neolitskih naselja, sa Boljetinom i Vinčom. Šta poseduju ta dva mesta? Time je zapravo napravljen neolitski trougao?

- Da, Vaše pitanje nadovezuje se na priču o našim namerama. Mi smo u Starčevu bili inicijatori posla koji bi trebalo da rade ministarstva, turističke organizacije na nivou zemlje, kao i službe zaštite spomenika kulture. Veliki napor u podršci ovom događaju učinio je Petar Andrejić. Usledilo je razumevanje gospođe Nade Berkuljan i oduševljena podrška gospodina Milorada Đurića, pokrajinskog sekretara za kulturu. Ideja o zajedničkoj prezentaciji arheološkog kulturnog blaga potekla je tako "iz baze" i ostvarila svoj puni demokratski uzlet. Tu energiju prepoznao je i njegova ekselencija gospodin Klemes Koja, ambasador Austrije u našoj zemlji. Svi smo bili svesni značaja Podunavlja za Evropu, činjenice da se na našim prostorima radala naša civilizacija. Naše veze su i dalje jake, mi komuniciramo gotovo svakodnevno, razmenjujemo informacije i sinhronizujemo aktivnosti, svesni da pokrećući druge pomažemo i svom napretku.

Tada ste u Starčevu najavili da će biti napravljen Centar za proučavanje Starčevačke kulture. Šta bi se sve radilo u tom centru?

- Znaite, to je bolna tačka našeg projekta. A bolna zbog toga što podrazumeva promenu gledanja na kulturnu baštinu, a što je još teže, promenu svesti ljudi. Vrlo često, čak i ljudi koji su zaposleni u ustanovama kulture, a koji bi po vokaciji svoga uhlebljenja trebalo da budu zainteresovani za progresivne pomake. Centar za proučavanje Starčevačke kulture trebalo bi da bude svetionik novog odnosa prema zaštiti kulturne baštine. Otvoren za saradnju, sa kompletiranim i sistematizovanim arhivama, spreman da pruži podršku svakome ko je zainteresovan da proučava arheološko nasleđe vezano za starčevačku kulturnu grupu. Centar bi koordinirao sistematskim istraživanjima na najvišem nivou, starao se da rezultati istraživanja budu obrađeni, protumačeni i dostupni, organizovao kongrese, naučne skupove, radionice i javne akcije kojima bi promovisao kulturnu baštinu. Nedavno je u okviru Ministarstva za kulturu osnovan Savet za Vinču, što je za nas podjednako i inspiracija, i motiv da načinimo i korak više.

Koliko su se poslednjih godina proširila saznanja o neolitskoj kulturi u Starčevu?

- Na žalost, moram reći da je to ispod svakog potrebnog nivoa. Neolitska kultura u Starčevu ima svoj pandan na prostorima Mađarske i Rumunije. Tamo se naziva kulturom Koroš-Kriš, po rekama u čijim slivovima se razvila. Brojčani podaci su najuverljiviji, pa ću vam reći da, ukoliko na pretraživaču gugl ukucate pojam "starčevačka kultura" na engleskom jeziku, dobićete ponudu od 48.200 odrednica, dok za "koroš-kriš kulturu" dobijate ponudu od 756.000 odrednica. Ovim ne želim da ulazim u procenu kategorizacije i značaja ovih kultura, već samo da pokažem koliko je naša kulturna sredina letargična i koliko smo malo uradili sami za sebe.

Koliko bi replika neolitskog naselja mogla da poboljša turističku ponudu ne samo Starčeva, već i Pančeva?

- Pa i Beograda i Vojvodine u celini! Šanse koje se pred nama otvaraju su nesagledive. Starčevačka kultura je brend Starčeva, i uz dobru lociranost u odnosu na Beograd i Dunav, ima šansu da bude i kapija istraživačima kulturnih, gastronomskih i prirodnih osobenosti kako Pančeva, tako i cele Vojvodine. Goste jednostavno treba "prevući" preko velike reke, a zatim njihovu naklonost zadobiti kvalitetnom ponudom. U prvom koraku to će biti replika neolitskog

Napisao Ivana Mandić
četvrtak, 10 maj 2012 13:49

naselja u kojoj će prvi stanari biti Udruženje ovčara "Crno jagnje". Korak po korak, svi zajedno učićemo kako da budemo što bolji, kako da svoje nesumnjive potencijale izbrusimo i učinimo prijemčivim za goste iz zemlje i inostranstva.

Možete li da nam kažete nešto više o životu u neolitskim naseljima? Kako je živela ta civilizacija?

- To je bilo vreme dobrih ljudi, ljudi koji nisu poznavali oružje, sukobe i ratove. Ljudi koji su otkrivali magičnu tajnu prirodnih ciklusa verujući da ih spoznaja o toj magiji čini vladarima univerzuma. O njihovom životu svi moramo još mnogo toga da naučimo. Da otkrijemo i protumačimo. To je i lepota posla kojim smo počeli da se bavimo. I pre osam hiljada godina, Sunce je na isti način izlazilo i zalazilo nad Starčevom. Lokacija Starčeva nosi u sebi magiju koju ni ubrzana "modernizacija" nije uspela da poremeti. Starčevačka civilizacija je pružile svoje korene ka Vinči. U budućnosti, iz pravca Vinče ka nama će biti pružen novi most. Istorija je točak sa bezbroj ponavljanja. Učeći od predaka potrudićemo se da postanemo bolji i kao pojedinci, i kao zajednica.